

Wrocław, 30 lipca 2018

Pan Minister Henryk Kowalczyk
Ministerstwo Środowiska
ul. Wawelska 52/54
00-922 Warszawa

LIST OTWARTY W SPRAWIE DRZEW PRZYDROŻNYCH

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z interpelacjami poselskimi na temat zmian legislacyjnych ułatwiających usuwanie drzew przydrożnych, apelujemy do Pana Ministra o nie wprowadzanie takich zmian oraz zapewnienie drzewom właściwej ochrony.

W przekonaniu niżej podpisanych, obecne przepisy biorą pod uwagę zarówno potrzeby modernizacji dróg, jak i zachowania drzew. Dalsza ich liberalizacja nie poprawi bezpieczeństwa ruchu, natomiast może prowadzić do nadmiernej utraty drzew przydrożnych. Tymczasem ich obecność utrzymuje sprzyjający rolnictwu mikroklimat, przeciwdziała skutkom zmian klimatycznych, podtrzymuje bioróżnorodność, a także dostarcza mieszkańcom i użytkownikom krajobrazu rolniczego innych gospodarczych i społecznych korzyści – określanych jako usługi ekosystemowe i mających wymiar ekonomiczny. Należy sprzyjać drzewom przydrożnym poprzez lepsze nimi gospodarowanie i planowe nasadzenia, uwzględniające kwestie bezpieczeństwa ruchu.

Uzasadnienie

1. Drzewa przydrożne na wiele sposobów poprawiają jakość życia ludzi, w tym zwłaszcza warunki produkcji rolnej. Jest to szczególnie ważne na obszarach intensywnego rolnictwa, gdzie praktycznie jedyne drzewa rosną właśnie przy drogach – te obszary są też najbardziej narażone na suszę. Drzewa przydrożne podwyższają plony roślin uprawnych (wg różnych badań o 10-20% i więcej) dzięki temu, że utrzymują sprzyjający rolnictwu mikroklimat. Hamują o kilkadziesiąt procent siłę wiatru wysuszających i wywiewających cząstki gleby. Wyparowując z wysokich koron wodę pobieraną z głębi gleby stymulują opady i chłodzą powietrze, co staje się kluczowe wobec powtarzających się w ostatnich latach susz. Zwiększają wsiąkanie wody opadowej i jej retencję, jednocześnie ją oczyszczając – co jest szczególnie ważne wobec pojawiających się coraz częściej nawałnych deszczy. Zapewniają schronienie owadom zapylającym uprawy i ptakom żywiącym się owadami żerującymi na uprawach, są pożytkiem dla pszczół. Aleje, współtworząc tradycyjny polski krajobraz i tożsamość lokalną wsi, wzmacniają atrakcyjność turystyczną regionów, sprzyjając w ten sposób zwiększaniu i dywersyfikacji dochodów ludności wiejskiej. Zapewniają siedliska i szlaki wędrowek chronionych prawem gatunków zwierząt. Wobec dokonujących się na naszych oczach zmian klimatycznych, stanowią dla nas polisę ubezpieczeniową, jako czynnik stabilizujący warunki atmosferyczne.

2. Wypadki drogowe mają rozmaite przyczyny, często jest to nadmierna prędkość (w ok. 20% wypadków w 2017, wg. KR BRD). Drzewo bywa czynnikiem zaostrzającym skutki wypadnięcia pojazdu z drogi, jednak rzadko bywa jego bezpośrednią przyczyną. Często drzewa są usuwane, ale ludzie giną nadal. Samo wycinanie drzew nie jest bowiem wystarczające do zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego, a pociąga za sobą utratę wymienionych wyżej korzyści, które drzewa przynoszą społeczeństwu. Konieczne są wszechstronne działania z zakresu inżynierii ruchu, edukacji publicznej i egzekwowania przestrzegania przepisów. Usuwanie drzew powinno stanowić sytuację wyjątkową, po indywidualnym rozpatrzeniu każdego przypadku – i czasem jest nieuniknione. Należy przy tym

pamiętać, że strata usług ekosystemowych pełnionych przez wycięte dorosłe drzewo może być zrekomensowana dopiero w skali dziesięcioleci. Nasadzenia kompensacyjne nie zastąpią wyciętego drzewa, dopóki nie osiągną podobnego wieku.

3. Nie istnieją, wbrew cytowanym w mediach wypowiedziom polityków, „przepisy uniemożliwiające wycięcie drzew przed przebudową lub modernizacją dróg”. Nie jest wymagane otrzymanie zezwolenia na usuwanie drzew w przypadku inwestycji objętych tzw. specustawą drogową – poszerzeń, przebudów i nowych dróg. W przypadku remontów dróg nieobjętych specustawą, zarządcy dróg występują o zezwolenia na usunięcie drzew (jak inne podmioty niebędące osobami fizycznymi) i z reguły je otrzymują. Obowiązek uzgadniania wycinek z Regionalnymi Dyrekcjami Ochrony Środowiska chroni drogowców przed złamaniem prawa polegającego na zniszczeniu chronionych gatunków lub ich siedlisk. Wnioski o zezwolenia na wycinanie drzew przydrożnych są zazwyczaj rozpatrywane pozytywnie. W przypadkach, gdy usunięcie drzewa stanowiącego siedlisko gatunku chronionego jest konieczne, następuje to w ramach obowiązującego prawa. Zainteresowane służby znajdują często rozwiązanie kompromisowe, umożliwiające zarówno przeprowadzenie inwestycji, jak i zachowanie cennych elementów przyrody.

Podsumowanie i wnioski

Sprawne prowadzenie inwestycji i remontów dróg poprawiających ich funkcjonalność i bezpieczeństwo ruchu jest możliwe przy zachowaniu większości drzew przydrożnych. Usuwane drzewa mogą być skutecznie (choć dopiero w skali dziesiątek lat) kompensowane systematycznymi nasadzeniami w miejscach oddalonych od jezdni, w części pasa drogowego położonej poza rowami. Rosnące drzewa powinny być właściwie nadzorowane i pielęgnowane, żeby zapobiec ich upadkowi na drogę. Gospodarowanie drzewami przydrożnymi na rzecz bezpieczeństwa ruchu może być bardziej efektywne poprzez wypracowanie standardów zarządzania nimi. W tej sprawie już od lat prowadzony jest dialog przedstawicieli służb drogowych, dendrologów i przyrodników. Pracujmy dalej nad tym, żeby Polskie drogi stały się bezpieczniejszymi i jednocześnie przynosiły Polakom rozliczne korzyści, tak ważne w epoce ekstremów pogodowych.

W imieniu popierających organizacji:

dr inż. Piotr Tyszkow-Chmielowiec

Dyrektor Instytutu Drzewa i współpracownik Fundacji EkoRozwoju

Adres do korespondencji:

EkoCentrum Wrocław

ul. Świętego Wincentego 25A, 50-252 Wrocław

tel. 604 282 002, mail: tyszko@fer.org.pl

Załącznik: Lista popierających organizacji i instytucji

Do wiadomości: Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Minister Infrastruktury, Sejmowa i Senacka Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Sejmowa i Senacka Komisja Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa

LISTA SYGNATARIUSZY LISTU OTWARTEGO NA RZECZ DRZEW PRZYDROŻNYCH, 30 lipca 2018

- 1 Federacja Arborystów Polskich
- 2 Federacja Zielonych GAJA
- 3 Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich
- 4 Forum Kultury Przestrzeni w Lublinie
- 5 Fundacja Albatros
- 6 Fundacja Aquila
- 7 Fundacja Dzika Polska
- 8 Fundacja Ekologiczna ARKA
- 9 Fundacja Ekologiczna Zielona Akcja
- 10 Fundacja EkoRozwoju
- 11 Fundacja GREENMIND
- 12 Fundacja Instytut Działań Miejskich
- 13 Fundacja Laboratorium Badań i Działań Społecznych „SocLab”
- 14 Fundacja Nasza Ziemia
- 15 Fundacja Otwarty Plan
- 16 Fundacja Prolas
- 17 Fundacja Sendzimira
- 18 Fundacja Strefa Zieleni
- 19 Fundacja Zielone Światło
- 20 Fundusz Partnerstwa
- 21 Greenpeace
- 22 Instytut Spraw Obywatelskich
- 23 Klub Gaja
- 24 Koalicja Ratujmy Rzeki
- 25 Lubelski Alarm Smogowy
- 26 Miasto jest Nasze
- 27 Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków
- 28 Partnerstwo Borów Niemodlińskich
- 29 Polski Klub Ekologiczny - Okręg Wschodnio - Pomorski
- 30 Polski Związek Pszczelarski
- 31 Polskie Towarzystwo Chirurgów Drzew - NOT
- 32 Polskie Towarzystwo Dendrologiczne
- 33 Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków
- 34 Porozumienie Obrony Lublina
- 35 Śląskie Towarzystwo Ornitologiczne
- 36 Stołeczne Towarzystwo Ochrony Ptaków
- 37 Stowarzyszenie "EKOSKOP"
- 38 Stowarzyszenie Akcja Miasto
- 39 Stowarzyszenie Architektury Krajobrazu
- 40 Stowarzyszenie Eko-Inicjatywa
- 41 Stowarzyszenie Ekologiczne EKO-UNIA
- 42 Stowarzyszenie Ekologiczno-Artystyczne Ręką Dzieło
- 43 Stowarzyszenie na Rzecz Dialogu Tropinka
- 44 Stowarzyszenie na rzecz Ekorozwoju "Agro-Group
- 45 Stowarzyszenie na rzecz Ochrony Krajobrazu Kulturowego Mazur „Sadyba”
- 46 Stowarzyszenie Ochocianie
- 47 Stowarzyszenie Ochrony Drzew "miastoDrzew"
- 48 Stowarzyszenie Ochrony Sów
- 49 Stowarzyszenie Okolica
- 50 Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot
- 51 Stowarzyszenie Prawo do Miasta

- 52 Stowarzyszenie Psychoedukacyjno-Przyrodnicze M.O.S.T.
- 53 Stowarzyszenie Ptaki Polskie
- 54 Towarzystwo dla Natury i Człowieka
- 55 Towarzystwo na Rzecz Ochrony Przyrody
- 56 Towarzystwo Ochrony Krajobrazu
- 57 Towarzystwo Przyjaciół Słońska "Unitis Viribus"
- 58 Towarzystwo Przyjaciół Zalesia Dolnego
- 59 Stowarzyszenie Ulepsz Poznań
- 60 Towarzystwo Upiększania Miasta Wrocławia
- 61 Wrocławska Inicjatywa Rowerowa
- 62 WWF Polska
- 63 Zachodniopomorskie Towarzystwo Przyrodnicze
- 64 Związek Stowarzyszeń Kongres Ruchów Miejskich
- 65 Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć